

Column "Vastentijd"

door Leo van Driel

28 juni 2020

Wie mag te gast zijn (Psalm 15) (Huub Oosterhuis / Antoine Oomen)

Wie mag te gast zijn in uw tenten
wonen zelfs in uw huis
hoog in de bergen uitzicht wijd?
Doe recht spreek waarheid
laster niet hebt Gij gezegd.
Wees trouw, verloochen niet je naaste
die een mens is zoals jij.
geef wat je geven kan, zegt Gij.

Gezegend om u woord,
gezegend om uw Naam
Ik zal er zijn.

Vastentijd

Dit stilleven is geschilderd door de Italiaan Giorgio Morandi in 1948. Het zit in de collectie van museum Boymans. Het stilleven is geschilderd in aardse kleuren alsof alle flessen en potten van ongeglazuurd aardewerk zijn, stoffig en breekbaar. Giorgio Morandi noemde het stilleven Natura Morte - dode natuur. De levende natuur ontbreekt in het stilleven, er is geen groen, geen plant of dier, er zijn alleen maar deze door mensen gemaakte vormen uit aarde. Is dit wat mensen maken? Dode natuur? Kunnen mensen niet anders dan dode dingen maken? Mensen kunnen wel de levende natuur weergeven in schilderijen, films en foto's. Maar maken, nee leven maken kunnen we niet. Als mensen leven maken, maken ze herrie. Nee, alleen de levende natuur brengt weer leven voort. Ook bij een kunstmatige bevruchting moeten eicellen en zaadcellen uit de levende natuur worden

genomen en met bijzondere zorg worden behandeld en weer in de levende natuur teruggebracht. Morandi woonde in Toscane en schildert in de aardekleuren van Toscane in zijn stilleven de wereld van de mensen, breekbaar, steun zoekend bij elkaar, met barstjes en schilfers, met schaduwen.

Ruim drie maanden geleden kondigde Mark Rutte af dat Nederland op slot ging. Dat we niet meer samen konden komen voor concerten, festivals, films, sport. Wij moesten thuis blijven als het kon en thuis gaan werken. Scholen, kantoren, winkels, horeca en kerken sloten hun deuren. Afstand bewaren, hygiëne, alleen nog noodzakelijke reizen, niet op bezoek bij ouderen in verpleeghuizen. De maatschappij ging op slot. En niet alleen in Nederland. De hele wereld nam zulke maatregelen in allerlei talen en toonsoorten.

Ook de HD sloot de deuren. Er kwam tijdelijk een eind aan samen komen, samen zingen en vieren. We begonnen met luistervieringen. Ik vind ze fijn, maar ik mis het samenzijn. Als ik de viering beluister, raak ik meer geconcentreerd dan in de Bethel. Maar in de luistervieringen mis ik het delen van brood en wijn. Het ritueel van het breken van het brood en het delen van het brood en de beker wijn. Dat kunnen we nu niet met matzes en wijn doen. We staan niet in de rij, er klinkt geen brekende matze, ik krijg geen klein stukje brood in de hand met de woorden 'brood van het leven', er vallen geen kruimels, ik proef geen druppel wijn.

Het breken en delen is in onze vieringen een vast onderdeel. Het is een spirituele, geestelijke werkelijkheid, die in de viering gestalte krijgt. Ik bedoel daarmee dat in het breken en delen wij ons verbinden met Hem die het ons heeft geleerd om te doen. En dat Hij zich ook met ons verbindt. In het breken en delen verbinden wij ons ook met alle mensen als onze naasten. Wij delen het leven. Wij drinken met hen uit dezelfde beker. Wij delen hetzelfde lot als mensheid. Wij delen lief en leed. Wij gedenken Jezus. En wij gedenken dat hij die als brood werd gebroken, ons voedt en leven schenkt. Wij gedenken dat zijn bloed werd vergoten en dat zijn verbond ons levenskracht geeft. Zo krijgen wij kracht voor ons leven.

Het breken en delen werd als deel van de viering door de opgelegde afstandsregels onderbroken. Het moest maar even wachten. Er is niet veel over gesproken.

We mogen in de Bethel nu weer vieringen gaan houden. Na de zomer willen we weer samen komen. Maar nog wel met de strakke regels over het op afstand blijven. En nog voorzichtig met het oog op besmettingsgevaar. Dus is de vorm van breken en delen die we gebruikten, nog een te hoog risico. Ziek worden is een vorm van leven, die we liever niet willen ontvangen. Daardoor is onduidelijk wanneer breken en delen in de viering weer kan. Maar geestelijk, spiritueel, moeten we breken en delen blijven leven, dagelijks samenleven met elkaar.

Toen ik jong was, dacht ik dat geloof is, wat iemand denkt over het geloof. Wat de kerk gelooft, leerde ik, staat in de geloofsbelijdenis. En in de catechisatie zou het me worden uitgelegd. Maar in de loop van mijn leven heb ik ervaren en begrepen dat geloof is, wat iemand doet. Wat ik hier zeg, is dat belangrijk? Voor mij, maar voor jou? Maar belangrijk is, wat jij er mee doet. En dat moet jij zelf in vrijheid doen.

Want wat doet iemand en waarom? Wat inspireert het handelen? Waarom schilderde Giorgio Morandi zijn stilleven? En voor ons: Wie ziet wij als onze naaste en wie zien wij over het hoofd? Wat doet iemand wel of niet voor zijn naaste?

Tenslotte nog dit: Dit jaar heeft de Haagse Dominicus besloten dat de opbrengst van de collecte die we in de viering houden, voor de helft naar het collectiedoel gaat en voor de helft naar de Haagse Dominicus om de onkosten van de viering te kunnen betalen. De collectiedoelen kiezen we vooral om in Den Haag projecten te ondersteunen voor daklozen, illegalen en armen.

Ik hoop dat u in deze tijd dat er geen collectemandje bij u langs komt, toch wil bijdragen aan de collecte. Wilt u dan collectegeld naar onze bankrekening over maken, onder vermelding van collecte. Dan stuur ik de helft door naar het collectedoel. Wat u ook geeft, dank voor al uw bijdragen. Ook namens alle collectedoelen. Ze zijn blij met al uw steun.

Je zou gelukkig willen zijn (psalm 112)

(Huub Oosterhuis / Antoine Oomen)

Je zou gelukkig willen zijn:
stevig, vrolijk, rechtop,
goed werk, goed wonen, wat geld,
aardig worden gevonden
lief, je grote liefde vinden,
kinderen krijgen, gezonde, mooie,
dat zou je willen - wie niet?

Wil je ook goed zijn, betrouwbaar,
trouw, rechtvaardig, meedogend?

Een duistere zaak is de wereld
maar er zijn mensen van licht.

Gierig wreed zelfzuchtige dezen en genen
maar er zijn mensen die geven en delen.

Er is kwaad en woester kwaad onstuitbaar
maar er zijn mensen die de doem doorbreken.

Er zijn woorden gesproken
die werken ten goede, je hart versterken,
je geweten scherp.

Gelukkig wie ze zoekt te horen
en leeft om te volbrengen.

Een kwaadwillig mens wordt nooit gelukkig.